

אמר הקשה ליה רב נחמן קושיא לרב הונא:

מאי שנא לאחריב, דלא, מדוע שונה חציו עבד וחציו בן חורין, שאינו יכול להוציא אחרים שאף הם חציו עבד חציו בן חורין? הרי זה משום **דלא אתי** [שלא בא] **צד עבדות** שבו, **ומפיק,** ומוציא ידי חובה את **צד חירות** שבחבירו.

ואם כן, **לעצמו נמי** איך הוא יכול לתקוע? הרי **לא אתי צד עבדות** **דידיה ומפיק צד חירות** **דידיה!** הרי לא יכול צד העבדות שבו להוציא את צד החירות שבו, כי במעשה תקיעתו מעורב גם כוחו של צד עבדות, ואיך יצא צד חירות שבו ידי מצות תקיעת שופר בשמיעת תקיעתו של צד עבדות?

אלא, אמר רב נחמן: **אף לעצמו אינו מוציא.** אלא צריך הוא לשמוע תקיעת שופר מישראל גמור, ויצא בתקיעתו.⁽⁹⁸⁾

תניא נמי הכי: **מי שחציו עבד וחציו בן**

לעצמו לעולם, בין לפני היובל בין לאחר היובל.⁽⁹⁸⁾

ומכאן, שאין היובל נוהג בשדות הכהנים והלויים להפקיען מן הכהן או הלוי המוכר, ולחלקן לכהנים.

וכיון שתקיעת ראש השנה שוה לדין תקיעת היובל, והכהנים והלויים אינם שייכים בדין היובל הנזכר, לכן, **אימא,** הייתי אומר, שאף **במצוה** של תקיעת שופר **דראש השנה** גם **לא ליחייבו.**

קא משמע לן, השמיענו התנא בברייתא, שאף הם חייבים בתקיעת שופר בראש השנה.

שנינו בברייתא: **מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו.**

אמר רב הונא: **ולעצמו** — **מוציא.** יכול הוא לתקוע כדי להוציא את עצמו ידי חובה.

"מוכרין לעולם".

ו"גואלין לעולם" — היינו, שדינם שונה מדין ישראל, שישראל המוכר לחברו בית שבערי חומה, אינו יכול לגאול אלא בתוך שנה מהמכירה, ואילו הכהנים והלויים גואלים לעולם. ועוד, שישראל המוכר לחברו "שדה אחוזה" [שדה שאינה בעיר מוקפת חומה], אינו יכול לגאולה בתוך השנתיים הראשונות מהמכירה, ואילו הכהנים והלויים יכולים לגאולה מיד. אך תוספות דוחים גירסא זו, מפני שהדינים הללו אינם מדיני היובל עצמו. [עיין תוד"ה דתנן].

99. הקשה הריטב"א: אם כן, אף אנדרוגינוס לא יוכל להוציא את עצמו שהרי יש בו סימני זכר

ולפניו יש 49 שנים]. ובעד כל שנה צריך לשלם סלע ופונדיון.

אבל אם הקדיש את שדהו פחות משתי שנים סמוך ליובל, אם בא לפדותה צריך לשלם 50 סלעים. וטעם הדבר מבואר ברש"י ערכין כד א סוף ד"ה רב ושמואל].

98. כך גרס רש"י על פי גירסת רבינו יצחק הלוי. אך רבותיו האחרים של רש"י גרסו "כהנים ולויים מוכרים לעולם וגואלים לעולם". וזו משנה אחרת במסכת ערכין [לג ב]. [וגם כאן מה ששנינו "מוכרים לעולם" אינו דוקא בכהנים ולויים, אלא אפילו הישראלים מוכרים לעולם לדעת רב [בהערה 96], ואגב ששנינו לעיל בערכין כו ב "מקדישין לעולם" וכנ"ל, שנינו גם